

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Zaburzenia ze spektrum autyzmu - wybrane zagadnienia [wykład], PG_00150006						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2028/2029		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	4	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	7	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Małgorzata Moszyńska					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		50.0	80
Cel przedmiotu	Wprowadzenie w problematykę dotyczącą etiologii i aktualnych kryteriów autyzmu oraz specyfiki rozwoju i funkcjonowania osób z autystycznego spektrum zaburzeń w oparciu o współczesne koncepcje wyjaśniające zjawisko, a także przekazy autobiograficzne osób z autyzmem						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[E.1A.W.1] Zna i rozumie medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; anatomie i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w spektrum autyzmu oraz psychospołeczne uwarunkowania funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zagadnienia zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności sprzężonych; podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym diety, suplementację, farmakoterapię; narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, ich uwarunkowania i epidemiologię; miejsce zaburzeń autystycznych w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); zasady diagnozy różnicowej; zagadnienie autystycznego spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności; funkcjonowanie szkolne uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i jego uwarunkowania	Posiada wiedzę o medycznych podstawach autyzmu, w tym anatomii i fizjologii układu nerwowego, genetyce, psychiatrii i neurologii. Zna kryteria diagnostyczne (ICD, DSM, ICF), zasady diagnozy różnicowej oraz wpływ chorób i terapii na rozwój dziecka. Rozumie psychospołeczne uwarunkowania funkcjonowania osób z autyzmem oraz ich specyfikę w kontekście innych zaburzeń i niepełnosprawności, a także funkcjonowanie szkolne uczniów ze spektrum autyzmu.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[E.1A.K.1] jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym	otwarty na analizę i ocenę własnego rozwoju zawodowego.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[E.1A.U.1] Potrafi analizować medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; analizować anatomie i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; analizować zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone, podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; określać choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym zagadnienia diety, suplementacji i farmakoterapii; stosować narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; opisać kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, uwarunkowania i epidemiologię; określać i analizować zaburzenia autystyczne w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); określać diagnozę różnicową – autystyczne spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności	Potrafi analizować medyczne podstawy autyzmu, w tym neurologię, genetykę i psychiatrię. Określa problemy zdrowotne dzieci z autyzmem, w tym dietę, farmakoterapię i choroby wieku dziecięcego. Stosuje narzędzia do monitorowania zdrowia, zna kryteria diagnostyczne (ICD, DSM, ICF) i zasady diagnozy różnicowej w kontekście innych zaburzeń i niepełnosprawności.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[E. 1A.W.2] Zna i rozumie psychologiczno-pedagogiczne podstawy wiedzy o zaburzeniach ze spektrum autyzmu i działaniach profilaktyczno-wspomagających; podstawy neuropsychologii; zagadnienie zaburzeń ze spektrum autyzmu w kontekście innych zaburzeń neurorozwojowych, w tym afazji, mózgowego porażenia dziecięcego i ADHD; charakterystykę psychologiczną osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych; wczesne symptomy autyzmu; znaczenie środowiska fizycznego, stymulacji i integracji sensorycznej w autyzmie; specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; zagadnienie mowy, języka i komunikacji osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zasady diagnozy psychopedagogicznej uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; metody i narzędzia diagnostyczne, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego „złotego standardu diagnostycznego” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule); metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu w kontekście praktyki opartej na dowodach (evidence base practice), w tym ESDM (The Early Start Denver Model); zasady korekcji zachowań i metody rozwiązywania problemów wychowawczych u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; różne podejścia do edukacji i terapii dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym modele edukacyjno-terapeutyczne, wybrane metody i formy pracy i terapii; zagadnienia pracy z rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, wsparcia terapeutycznego i pomocy psychospołecznej rodzinie, wsparcia osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu; problematykę zatrudnienia dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu	Posiada wiedzę o psychologiczno-pedagogicznych podstawach autyzmu, neuropsychologii oraz powiązanych zaburzeniach neurorozwojowych. Rozumie specyfikę funkcjonowania osób z autyzmem w różnych aspektach: poznawczym, emocjonalnym, społecznym i komunikacyjnym. Zna metody diagnozy, w tym ADI-R i ADOS, oraz narzędzia terapii, takie jak AAC, ESDM i inne podejścia oparte na dowodach. Potrafi stosować strategie korekcji zachowań i rozwiązywania problemów wychowawczych. Rozumie znaczenie technologii w terapii oraz rolę wsparcia rodziny i dorosłych osób z autyzmem, w tym ich zatrudnienia.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
Treści przedmiotu	Autyzm w ujęciu historycznym; zmiany w postrzeganiu i klasyfikacji autyzmu; autystyczne spektrum zaburzeń wg DSM 5 i ICD 11 a całościowe zaburzenia rozwoju. Epidemiologia i etiologia autyzmu (koncepty psychoanalityczne, etologiczne, biologiczne). Autyzm a niepełnosprawność intelektualna. Cechy autystyczne u krewnych osób z diagnozą zaburzeń ze spektrum autyzmu i w populacji ogólnej; iloraz autyzmu AQ. Współczesne koncepty wyjaśniające istotę zaburzeń towarzyszących autyzmowi, specyfikę funkcjonowania osób z autystycznego spektrum zaburzeń (przebieg rozwoju i prognozy). Specyfika funkcjonowania dziewcząt/kobiet ze spektrum autyzmu. Zaburzenia czy stany ze spektrum autyzmu? Konceptja neuroróżnorodności. Wysepkowe zdolności wśród osób ze spektrum autyzmu.		
Wymagania wstępne i dodatkowe			

Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	kolokwium	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Attwood T. Autyzm i zespół Aspergera, Harmonia universalis, Gdańsk 2013. Delacato C. Dziwne, niepojęte autystyczne dziecko, Fundacja Synapsis, Warszawa 1995. Frith U. (red.) Autyzm i zespół Aspergera, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2005. Frith U. Autyzm. wyjaśnianie tajemnicy, GWP, Gdańsk 2008. Goldstei S., Naglieri J., Ozonoff S. (red.) Diagnoza zaburzeń ze spektrum autyzmu, Wydawnictwo UJ, Kraków 2017. Grand C. Autyzm i zespół Aspergera, Wydawnictwo Studio Emka, Warszawa 2012. Grandin T., Scariano M. Byłam dzieckiem autystycznym, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995. Grandin T., Panek R. Mózg autystyczny, Copernicus Center Press, Kraków 2016. Hendrickx S. Kobiety i dziewczyny ze spektrum autyzmu, Wydawnictwo UJ, Kraków 2018. Pisula E. Od badań mózgu do praktyki psychologicznej. Autyzm, GWP, Sopot 2011. Pisula E. Autyzm. Przyczyny, symptomy, terapia, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2010. Pisula E. Małe dziecko z autyzmem, GWP, Gdańsk 2005. Rynkiewicz A. Zespół Aspergera. Inny mózg, inny umysł, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2009. Silberman S. Neuroplemiona. Dziedzictwo autyzmu i przyszłość neuroróżnorodności, Vivante, Białystok 2017. Suchowierska M.Ostaszewski P., Bąbel P. Terapia behawioralna dzieci z autyzmem, GWP, Sopot 2012. Simone R. Aspergirls. Siła kobiet z zespołem Aspergera, Harmonia Universalis, Gdańsk 2016. Tomaszewski P., Bargiel-Matusiewicz K., Pisula E. Kulturowe i społeczne aspekty niepełnosprawności (red.), Wydawnictwa UW, Warszawa 2015. Winczura B. Dziecko z autyzmem. Terapia deficytów poznawczych a teoria umysłu, Impuls, Kraków 2016. Yack E., Aquilla P., Sutton S., Tworzenie więzi poprzez integrację sensoryczną, Harmonia Universalis, Gdańsk 2014. Szatmari P. Uwięziony umysł, Wydawnictwo Znak, Kraków 2007. Williams D. Nikt nigdzie, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005. Wesołowska M. Pomóż mi opanować strach przed światem, Wydawnictwo StudioX, Wrocław 2002. Zoeller D. Gdybym mógł z wami rozmawiać, Fundacja Synapsis, Warszawa 1994. Jackson L. Świry , dziwadła i zespół Aspergera, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005	
	Uzupełniająca lista lektur	nie dotyczy	
	Adresy eZasobów	Adresy na platformie eNauczanie:	
	Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.